

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35775
Nom	Literatura i cultura en llengua portuguesa 1
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1000 - Grau Estudis Anglesos	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1001 - G.Filologia Catalana	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1002 - Grau Filologia Clàssica	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1003 - Grau Estud. Hispànics, Lleng.Espan.i Literat.	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1013 - Grau en Filologia Clàssica	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1000 - Grau Estudis Anglesos	22 - Minor en Lengua portuguesa y sus literaturas	Optativa
1001 - G.Filologia Catalana	36 - Minor en lengua portuguesa	Optativa
1002 - Grau Filologia Clàssica	38 - Minor en lengua portuguesa	Optativa
1003 - Grau Estud. Hispànics, Lleng.Espan.i Literat.	35 - Minor en lengua portuguesa	Optativa
1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.	24 - Minor en Lengua portuguesa y sus literaturas	Optativa
1013 - Grau en Filologia Clàssica	38 - Minor en Lengua Portuguesa	Optativa

Coordinació**Nom**

DOS SANTOS NETO, MARIA MANUELA

Departament

150 - Filologia Espanyola

RESUM

1. - Assignatura del *Minor* a "Llengua Portuguesa i les seves Literatures" (6 crèdits ECTS, 2n curs, 2n quadrimestre).
2. Aquesta assignatura té una doble vessant: la historicocultural (on s'aborden els elements fonamentals de la cultura portuguesa a partir dels esdeveniments històrics que l'han conformada) i la literària amb l'estudi d'alguns dels moviments, els autors i les obres més destacats de la literatura portuguesa dels segles XIX i XX.
3. L'assignatura s'imparteix en llengua portuguesa i versa essencialment sobre texts en llengua original.

CONEIXEMENTS PREVIS**Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació**

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No hi ha restriccions de matrícula.

Es recomana vivament posseir coneixements previs de llengua portuguesa.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENENTATGE (RD 822/2021)**1000 - Grau Estudis Anglesos**

- Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Treballar i aprendre de manera autònoma i planificar i gestionar el temps de treball.
- Conèixer una literatura en una llengua diferent de la llengua principal del Grau.
- Conèixer la gramàtica i desenvolupar les competències comunicatives en llengua(es) estrangera (es).
- Interrelacionar diferents àrees d'estudis humanístics.

1001 - G.Filologia Catalana

- Que els estudiants siguen capaços d'analitzar i sintetitzar.
- Capacitat de gestió de la informació.
- Capacitat per adquirir i comprendre els coneixements en l'àrea d'estudis lingüístics, literaris i culturals.
- Capacitat per reunir i interpretar dades rellevants.
- Capacitat de prendre decisions i de resolució de problemes.
- Capacitat de treball individual i d'aprenentatge autònom i habilitat per a la planificació i la gestió del temps.
- Coneixements gramaticals i competències comunicatives en una altra llengua distinta de les cooficials.
- Coneixement de la literatura d'una segona llengua.
- Capacitat per interrelacionar els distints aspectes de la filologia i d'aquests amb altres disciplines de l'àrea d'humanitats, especialment en l'àmbit dels estudis hispànics.

1002 - Grau Filologia Clàssica

- Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants, aplicant procediments de síntesi, anàlisi, crítica i autocrítica.
- Comprendre i posseir els coneixements en l'àrea d'estudis lingüístics, literaris i culturals.
- Capacitat per prendre decisions i de resolució de problemes.
- Capacitat de treball individual i d'aprenentatge autònom i habilitat per a la planificació i la gestió del temps.

- Preocupació per la qualitat en el treball.
- Conèixer la literatura o literatures en una llengua diferent de la primera llengua estrangera i comprendre'n els textos.
- Capacitat per elaborar textos de diferents tipus en llengua estrangera amb correcció estilística i gramatical.
- Competències bàsiques per a la traducció de textos de diferents tipus de llengua estrangera a la llengua pròpia.
- Capacitat per localitzar, manejar i sintetitzar informació bibliogràfica, sobre diversos suports, local o en xarxa, en l'àrea de les llengües modernes i les seues literatures.
- Capacitat per interrelacionar diferents àrees d'estudi de la filologia i les humanitats.
- Coneixements de gramàtica en llengua estrangera.
- Competències comunicatives en llengua estrangera.
- Coneixement de la història i cultura dels països de la llengua o literatura estudiades.

1003 - Grau Estud. Hispànics, Lleng.Espan.i Literat.

- Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants, aplicant procediments de síntesi, anàlisi, crítica i autocrítica.
- Capacitat per adquirir i comprendre els coneixements en l'àrea d'estudis lingüístics, literaris i culturals.
- Capacitat de prendre decisions i de resolució de problemes.
- Capacitat de treball individual i d'aprenentatge autònom i habilitat per a la planificació i la gestió del temps.
- Preocupació per la qualitat en el treball.
- Conèixer la literatura o literatures en una llengua diferent de la primera llengua estrangera i comprendre'n els textos.
- Capacitat per elaborar textos de diferents tipus en llengua estrangera amb correcció estilística i gramatical.
- Competències bàsiques per a la traducció de textos de diferents tipus de llengua estrangera a la llengua pròpia.
- Capacitat per localitzar, manejar i sintetitzar informació bibliogràfica, sobre diversos suports, local o en xarxa, en l'àrea de les llengües modernes i les seues literatures.
- Capacitat per interrelacionar diferents àrees d'estudi de la filologia i les humanitats.
- Coneixements de gramàtica en llengua estrangera.
- Competències comunicatives en llengua estrangera.
- Coneixement de la història i cultura dels països de la llengua o literatura estudiades.

1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.

- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreplegar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Treballar i aprendre de manera autònoma i planificar i gestionar el temps de treball.
- Conèixer una literatura en una llengua diferent de la llengua principal del Grau.
- Conèixer la gramàtica i desenvolupar les competències comunicatives en llengua(es) estrangera (es).
- Interrelacionar diferents àrees d'estudis humanístics.
- Conèixer la història i cultura dels països de la llengua i literatura estudiades i aplicar aqueixos coneixements als estudis de la llengua i literatura corresponents.
- Comprendre els textos de literatura estrangera en la seua llengua.
- Localitzar, manejar i sintetitzar informació bibliogràfica, sobre diversos suports, local o en xarxa, en l'àrea de les llengües modernes i les seues literatures.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

1. Coneixements dels principals fets històrics que han conformat culturalment el Portugal actual.
2. Coneixement dels mites principals de l'imaginari portuguès.
3. Coneixements d'alguns dels autors i obres principals de la literatura portuguesa dels segles XIX i XX.
4. Reforç de la capacitat per llegir, interpretar i analitzar obres de la literatura estudiada en la llengua original.
5. Reforç de la capacitat per desenvolupar per escrit en llengua portuguesa una reflexió crítica i sintètica sobre aspectes de la

cultura i la literatura estudiades.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La formació de Portugal

D. Afonso Henriques i la dinastia de Borgonya.

Mites de l'imaginari portuguès: el miracle d'Ourique, el drama d'Inês de Castro i la Batalla d'Aljubarrota.

2. L'Expansió portuguesa

Els "Descobrimientos" portuguesos.

La "Saudade" i el Saudosisme.

L'estil manuelí.

3. La Unió Ibèrica i el Sebastianisme. Teatre: "Frei Luís de Sousa"

D. Sebastião i el "Sebastianismo".

La Unió Ibèrica. La dinastia Filipina.

Teatre: "Frei Luís de Sousa", d'Almeida Garrett.

4. Novel·la Contemporània: "Memorial do Convento", de José Saramago

"Memorial do Convento" - Els tres plànols narratius

a)- La temàtica del poder: la construcció del Convent de Mafra;

b)- La temàtica del somni: la construcció de la "màquina de volar";

c)- La temàtica de l'amor: oposició Sr. Joan VI/ Sr. Mariana d'Àustria i Baltazar/Blimunda.

5. Novela Romàntica: "Amor de Perdição", de Camilo Castelo Branco

Simão, l'heroi romàntic: la recerca de l'absolut.

Teresa: el prototip de la dona romàntica; Mariana: Dona o Àngel?

El poder parental.

Els elements realistes:

I- La crítica a les institucions;

II- João da Cruz - lleialtat i crueltat;

III- Llenguatge popular.

6. Elements de la Cultura Portuguesa

Música: el Fado, patrimoni de la humanitat;

Gastronomia portuguesa;

Tradicions i espectacles.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Elaboració de treballs en grup	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	20,00	0
Estudi i treball autònom	30,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

La docència presencial consta setmanalment de quatre sessions, tres de teoria i una de pràctica oral i escrita que servirà de

complement i de reforç a les classes teòriques.

Classes teòriques: Sobre cadascun dels temes del programa, seguint el desenvolupament especificat per a cadascun en el

temari. El professor exposarà els continguts essencials i explicarà la manera com l'alumne ha d'abordar.

Es realitzaran exercicis de lectura, comprensió i anàlisi.

Classes pràctiques: Lectura, explicació, comentari i anàlisi dels textos històrics i literaris referents a les èpoques,

moviments i autors estudiats, contribuint així a l'assimilació de les competències abans esmentades.

Altres activitats: Tutories per resoldre dubtes que puguin sorgir tant a les classes teòriques com a pràctiques, així com per

orientar en la realització de treballs o activitats relacionades amb els continguts del curs.

AVALUACIÓ

L'avaluació constarà de dues parts diferenciades (1a i 2a convocatòria):

1. Examen escrit individual: 80%
2. Assistència, participació a classe i treball personal: 20%

La nota obtinguda a la part 2 serà vàlida per a ambdues convocatòries.

L'examen escrit constarà de dues parts:

- 1) - Preguntes de desenvolupament i reflexió crítica sobre els temes, obres i autors explicats a classe.
- 2) - Control de lectures: preguntes sobre els llibres de lectura obligatòria.

Criteris d'avaluació:

Teoria: Coneixement dels principals esdeveniments històrics, conceptes culturals i moviments i autors i obres de la

literatura portuguesa dels segles XIX i XX.

Pràctiques:

- Capacitat per llegir, interpretar i analitzar obres de la literatura estudiada en la llengua original, a mesura que les

competències comunicatives ho permetin.

- Capacitat per desenvolupar per escrit una reflexió crítica i sintètica sobre aspectes de la història, la cultura i la literatura

estudiades.

– Reforç de les competències comunicatives en llengua portuguesa.

NOTA IMPORTANT: Els alumnes poden contestar l'examen escrit al portuguès, valencià o castellà. Tot i això, els alumnes

que contestin en portuguès, **sempre que la seva nota sigui superior a 5**, opten a una bonificació de **0,5 punts**.

Lectures de caràcter obligatori:

Tema 3- Almeida Garrett, João Baptista de. *Frei Luis de Sousa*, Lisboa, Imprensa Nacional Casa da Moeda, (s./d.).

Tema 4- Saramago, Josep. *Memorial do Convento*, Lisboa, Caminho, 1994.

Tema 5- Castelo Branco, Camilo. *Amor de Perdição*, Lisboa, Sistema Solar, 2012

L'honestat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'alumnat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faci ús de col·laboració fraudulenta o la compisició amb ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Garrett, Almeida, (s/d). *Frei Luis de Sousa*, Lisboa, Imprensa Nacional Casa da Moeda.
- Barreto, Luis Filipe, (1983). *Descobrimientos e renascimento. Formas de ser e pensar nos séculos XV e XVI*, Lisboa, Imprensa Nacional Casa da Moeda.
- Costa, Horácio, (1997). *José Saramago: o período formativo*, Lisboa, Editorial Caminho.
- Dias, Jorge, (1995). *O essencial sobre os elementos fundamentais da cultura portuguesa*, Lisboa, Imprensa Nacional-Casa da Moeda.
- Saraiva, José Hermano, (1998). *História concisa de Portugal*, Sintra, Europa-América.
- Saraiva, António José y Lopes, Óscar,(s/d). *História da Literatura Portuguesa*, Porto, Porto Editora.
- Saramago, José, (1994). *Memorial do Convento*, Lisboa, Caminho.
- Sérgio, António, (1985). *Breve interpretação da história de Portugal*, Lisboa, Livraria Sá da Costa.
- Silva Dias, José Sebastião, (1973). *Os descobrimientos e a problemática cultural do século XVI*, Lisboa, Editorial Presença.
- Botelho, Afonso, (1990). *Da saudade ao saudosismo*. Lisboa, Instituto de cultura e língua portuguesa, Ministério da Educação.

- Sousa, Antónia, (2000). O império acabou. E agora? Diálogos com Agostinho da Silva, Lisboa, Notícias.
- Castelo Branco, Camilo, (2012). Amor de Perdição, Lisboa, Sistema Solar.
- Page, Martin, (2009). A Primeira aldeia global. Como Portugal mudou o mundo, Alfragide, Casa das Letras.
- Pascoaes, Teixeira de, (1993). Arte de Ser Português, Lisboa, Assírio & Alvim.

Complementàries

- Barata, José Oliveira, (1991). História do teatro português, Lisboa, Universidade Aberta.
- Seixo, Maria Alzira, (1987). O essencial sobre José Saramago, Lisboa, Imprensa Nacional-Casa da Moeda.
- Hatton, Barry, (2011). Os Portugueses, Lisboa, Clube do Autor.
- Costa Santos, António, (2009). 10 Razões para amar e odiar Portugal, Lisboa, Guerra & Paz.
- Reis, Carlos, (2001). O Conhecimento da Literatura - Introdução aos Estudos Literários, Coimbra, Almedina.
- Sucena, Eduardo, (2008). Lisboa, o Fado e os Fadistas, Lisboa, Vega.